

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (SOCIOLOGY)
EXAMINATION: MAY – 2026
SECOND SEMESTER

Subject: Environmental Studies (SOCMJE-202)

Date: 12/05/2026

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) Explain the multidisciplinary nature of environmental studies.
- 2) Discuss the scope and importance of environmental studies in today's world.
- 3) Discuss the impact of the environment on human life and vice versa.
- 4) Discuss the consequences of excessive deforestation and forest exploitation.
- 5) What are the environmental and social effects of deforestation?
- 6) Explain the meaning and types of non-conventional energy sources.

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) Discuss the advantages and limitations of renewable energy sources.
- 2) How does renewable energy help in reducing environmental pollution?
- 3) Discuss the problems caused by overgrazing in agriculture.
- 4) What are the causes and effects of soil degradation?
- 5) What are the consequences of desertification on agriculture and biodiversity?
- 6) What are the threats to biodiversity in the Western Ghats?

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) पर्यावरण अध्ययनाचे बहुविद्याशाखीय स्वरूप स्पष्ट करा.
- २) आजच्या जगात पर्यावरण अध्ययनाची व्याप्ती आणि महत्त्व यावर चर्चा करा.
- ३) पर्यावरणाचा मानव जीवनावर आणि मानवाचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
- ४) अतिवनीकरण (deforestation) आणि जंगलांच्या अतिवापराचे परिणाम चर्चा करा.
- ५) वनीकरण नष्ट होण्याचे पर्यावरणीय आणि सामाजिक परिणाम कोणते आहेत?
- ६) अपारंपरिक ऊर्जा स्रोतांचा अर्थ आणि प्रकार स्पष्ट करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) अक्षय ऊर्जा स्रोतांचे फायदे आणि मर्यादा चर्चा करा.
- २) अक्षय ऊर्जा प्रदूषण कमी करण्यास कशी मदत करते?
- ३) अतिचरणामुळे (overgrazing) शेतीवर होणाऱ्या समस्या चर्चा करा.
- ४) मृदा न्हास (soil degradation) होण्याची कारणे आणि परिणाम काय आहेत?
- ५) वाळवंटीकरण (desertification) शेती आणि जैवविविधतेवर काय परिणाम होतात?
- ६) पश्चिम घाटातील जैवविविधतेवरील धोके कोणते आहेत?